

**Magyar Köztársaság Egészségügyi
Minisztériuma
Országos Tisztifőorvosi Hivatal**

Jóváhagyom:
2008. július

Dr. Székely Tamás
miniszter

NEMZETI INFLUENZA PANDÉMIÁS TERV

**Intézkedési terv
új vírus variáns által okozott
influenza világjárvány esetére**

**A 2005. októberben jóváhagyott tervnek az ECDC ajánlásai alapján
kiegészített változata**

TARTALOMJEGYZÉK

I. fejezet	
Bevezetés	4
Az influenza pandémia	4
A terv célja	5
A pandémia hatása az egészségügyi ellátó rendszerre	6
A pandémia hatása a nemzetgazdaság működésére, az interszektoriális felkészülés szükségessége	8
II. fejezet	
A felkészülésben, illetve a pandémia felszámolásában kiemelt szerepet betöltő szervezetek és közreműködésük jogi keretei	9
A Kormányzati irányítás szervezetei	9
A felkészülésért, illetve a pandémia felszámolásáért felelős egészségügyi szervezetek	9
A felkészülés és a pandémia felszámolása során a jogszabályok alapján közreműködő szervezetek	9
A influenza pandémia elleni felkészülés és a védekezés jogi keretei	10
III. fejezet	
A pandémia szakaszai a WHO meghatározásának megfelelően	11
IV. fejezet	
A FELKÉSZÜLÉSI IDŐSZAK	13
INTERPANDÉMIÁS IDŐSZAK	
1. FÁZIS: AZ INFLUENZA SURVEILLANCE PROGRAMOK RUTIN ELJÁRÁSOK KERETÉBEN ZAJLANAK MIND NEMZETI, MIND NEMZETKÖZI SZINTEN	13
2. FÁZIS AZ ÚJ VÍRUS VARIÁNS MEGJELENÉSE	17
A RIASZTÁS IDŐSZAKA	
3. FÁZIS AZ ÚJ VÍRUS VARIÁNS EMBERI MEGBETEGEDÉSEKET OKOZ	18
4. FÁZIS AZ ÚJ VÍRUS VARIÁNS EMBERRŐL EMBERRE TÖRTÉNŐ TERJEDÉSE BIZONYÍTOTT	19
5. FÁZIS: AZ ÚJ VÍRUS EMBERHEZ TÖRTÉNŐ ADAPTÁLÓDÁSA	19
V. fejezet	
A VÉDEKEZÉSI IDŐSZAK	21
6. FÁZIS: Az új influenzavírus altípus fokozottan és folyamatosan terjed a lakosság körében.	21
6/a SZINT Az új influenzavírus altípus terjedése abban	

	az országban, ahol kialakult.
6/b SZINT	Az új influenzavírus altípus más országban is megjelenik.
6/c SZINT	Az új influenzavírus altípus Európában is megjelenik.
6/d SZINT	Az új influenzavírus altípus által okozott igazolt megbetegedések megjelenése Magyarországon.
6/e SZINT	Az új vírus Magyarországon regionális járványt okoz.
6/f SZINT	Az új vírus Magyarországon országos járványt okoz.
6/g SZINT	A pandémia első hullámának lezajlása Magyarországon
6/h SZINT	A pandémia második/harmadik hulláma Magyarországon

VI. fejezet

A pandémia utáni időszak	27
---------------------------------	-----------

VII. fejezet

A pandémiás terv karbantartása, kapcsolata az interszektoriális tervezéssel	28
--	-----------

Rövidítések jegyzéke	29
Mellékletek jegyzéke	30

I. fejezet

Bevezetés

Az influenza pandémia

A klasszikus világjárványok kórokozói közül az influenza vírusok maradtak azok, melyek változatlanul évről-évre a legnagyobb számú megbetegedést okozzák világszerte, és amelyek egyik altípusának szerkezetéből és állatvilági elterjedtségéből adódóan olyan új altípusai keletkezhetnek, melyek világméretű katasztrófa előidézésére is képesek lehetnek.

A világjárvány azért alakulhat ki, mert az egész emberiség fogékonyra válik, ha az emberi influenza vírusok egyes génjeit valamelyik szárnyas influenzavírus génje cseréli le.

Világjárványt okozó új vírusaltípus megjelenése azt jelenti, hogy a teljes lakosság valamennyi tagja teljesen védtelenné válik vagy csak a haemagglutinin (H) vagy csak a neuraminidáz (N), vagy rosszabb esetben mindkét felületi vírusantigén ellen. Ilyen esetben a veszélyeztetett, azaz a védendő lakosságcsoportok köre lényegesen kibővül.

Az influenza pandémia komoly közegészségügyi és gazdasági következményekkel járhat. 1918-ban a spanyol királyi család egyik tagjának halála és a spanyol média folyamatos jelentései miatt „spanyol nátha” elnevezést kapott pandémia világszerte kb. 20 millió halálos áldozatot követelt. Magas megbetegedési és halálozási gyakorisággal jellemezhető pandémiák az elmúlt évszázadban 25 évenként fordultak elő, míg a legutolsó pandémia 1968-ban volt. A pandémiára vonatkozó háttér információkat az **1. számú melléklet** tartalmazza.

Az 1997-ben elkészített és 2001-ben átdolgozott hazai pandémiás terv 2005. évi átdolgozását az Egészségügyi Világszervezet (WHO) közgyűlés dokumentumai, valamint az Európai Unió (EU) 2004. december 23-án kiadott útmutatója tette szükségessé (Commission Working Document on Community Influenza Pandemic Preparedness and Response planning.)

Az influenza világjárványra való felkészüléshez számos EU tagállam kormánya rendelkezik az 1999-ben, valamint az azt követően 2005. májusban módosított és elfogadott WHO irányelveken alapuló önálló pandémiás tervvel. A világjárványok jellegzetességei, valamint az EU területének sajátosságai miatt – melyen belül az emberek, állatok és termékek szabadon áramlanak – egyre nagyobb az igény az európai uniós felkészültség és reakció összehangolására irányuló közösségi intézkedések iránt.

Állategészségügyi szempontból fontos kiemelni a madárinfluenza ellenőrzésére irányuló közösségi intézkedésekről szóló 92/40/EEC irányelvet, melyet a tagállamok illetékes hatóságai járvány esetén alkalmaznak. Ezenkívül a Bizottság szorgalmazza a madárinfluenza surveillance megerősítését és a betegség állatról emberről történő terjedésének megelőzését szolgáló szigorú intézkedések alkalmazását.

A szárnyasinfluenzára vonatkozó háttérinformációkat a **2. számú melléklet** tartalmazza.

A pandémiára történő felkészülés az alapja az eredményes válasznak, a pandémiával összefüggő morbiditás, mortalitás lehető legalacsonyabbra történő csökkentésének és a lakosság ellátásában keletkező ellátási zavarok elkerülésének.

A terv célja

A terv alapvető célja, hogy

Alapot képezzen az influenza pandémia elleni felkészüléshez;

Előre kidolgozott reagálási rendszer álljon rendelkezésre a járvány felszámolásához, a tömegesen megbetegedettek egészségügyi ellátásának biztosításához;

A tervezett intézkedések által csökkenjen a megbetegedések, a szövődményes esetek és a halálesetek száma;

Kommunikációs terv alapján segítse elő a lakosság és az egészségügyi dolgozók pandémiával kapcsolatos tájékoztatását, a pánik megelőzését és a lakosság aktív részvételét a megelőző intézkedések végrehajtásában;

A tervben meghatározott intézkedések által biztosítható legyen a nemzetgazdaság működőképessége, a közigazgatás fenntartása, és ország védelme.

A terv részletes célkitűzése, hogy

Statisztikai adatokon alapuló becslések alapján, előzetes számvetésekkel meghatározható legyen egy esetlegesen bekövetkező influenza pandémia során a megbetegedések várható nagyságrendje, az egészségi állapotuk miatt veszélyeztetett populációk, valamint a nemzetgazdaság működésének fenntartása érdekében védendő foglalkozási csoportok, valamint az azokba tartozó személyek létszáma;

Meghatározza a felkészülési időszak konkrét feladatait, a pandémia felszámolásához szükséges egészségügyi intézményi, tárgyi és humán erőforrásokat, a szervezeti és információs rendszert;

Alapul szolgáljon a járvány megfékezéséhez szükséges, a járvány bekövetkezése esetén kiadásra kerülő intézkedések előzetes kidolgozásához, az ágazatok közötti feladatmegosztás koordinálásához;

Megteremtse a tömeges védőoltásokhoz szükséges új oltóanyag biztosításának feltételeit, támogassa az oltóanyag gyorsított hatósági engedélyezését, az oltóanyag felhasználás szakmai prioritásainak meghatározását, az elosztás rendjét;

Elősegítse a megbetegedések megelőzéséhez, és a megbetegedettek gyógykezeléséhez a szakmai irányelvek kidolgozását, az oltóanyag gyártás megkezdése és az elkészült oltóanyaggal való oltások megkezdése közötti időszakra;

A pandémia WHO szerint definiált egyes kialakulási fázisaira vonatkozóan meghatározza a védekezés, felszámolás érdekében szükséges teendőket, a járvány felszámolásában érintett szervezetek és intézmények által végrehajtandó feladatokat;

A katasztrófák elleni védekezés Kormányzati és ágazati szintű rendszeréhez kapcsolja a járvány felszámolásával kapcsolatos országos, területi és helyi szakmai irányítás rendjét; alapját képezze a járvány felszámolásához szükséges multiszektoriális együttműködésnek;

Tervezhetővé tegye a járvány megelőzéséhez és felszámolásához szükséges költségeket és a költségvetési támogatási igényt;

Lehetővé tegye a hazai tevékenység összhangba hozatalát a WHO, az EU, valamint a nemzetközi szervezetek intézkedéseivel;

A járvány egyes fázisaira vonatkozóan kialakítsa, előkészítse az egyes célcsoportok részére a pandémiával kapcsolatos kommunikációt.

A pandémia hatása az egészségügyi ellátó rendszerre.

Influenza pandémia esetén, amennyiben a fertőzés terjedését a prevenció eszközeivel nem tudjuk kellően megelőzni, amikor a megbetegedési arány magas, az egészségügyi ellátórendszer minden területén és szintjén (az alapellátás, a járóbeteg szakellátás, a fekvőbeteg ellátás, továbbá a mentés és a betegszállítás területén) jelentős ellátási többletigény jelentkezik.

Az alapellátás találkozik a legnagyobb tömegben a megbetegedettekkel. A háziorvosi rendelők zsúfoltsága mellett jelentősen megszorodhat a lakásra történő hívások száma is. Ez utóbbit az is növelheti, ha a fertőzés terjedésének megelőzése céljából az egészségügyi hatóság a lakáson történő ellátási forma előnyben részesítését szorgalmazza.

A mentőszolgálatnak mind a sürgősségi ellátás, mind a betegszállítás területén az átlagosat többszörösen meghaladó, folyamatosan jelentkező feladatokkal kell számolnia. A járvány során az alternatív mentő és betegszállító szolgáltatókra is jelentős többletfeladatok hárulnak.

A fekvőbeteg gyógyintézeteknek a fertőzőbeteg ellátó osztályok 100%-on felüli telítettségén túl, további fertőzőbeteg elhelyezési kapacitásokat kell kialakítani és működtetni, amennyiben a megbetegedések számának emelkedését a megelőzés eszközeivel nem lehet meggátolni.

A várható szövődmények kialakulásának függvényében az intenzív ellátó kapacitásokra is számottevő többlet igény jelentkezhet, még abban az esetben is, ha az összes intenzív kapacitás az influenzás betegek ellátását szolgálja.

A várható járvány alapvetően befolyásolja a fekvőbeteg ellátó intézetek szakmai működését. A katasztrófa tervekben foglaltaknak megfelelően a pandémia időszakában csak a feltétlenül kórházi kezelést igénylő betegek maradhatnak a kórházakban, illetve csak ilyen betegek vehetők fel. A nem életmentő beavatkozásokat, kivizsgálásokat lehetőleg el kell halasztani a járvány utáni időszakra és törekedni kell arra, hogy az indokolt ellátások ápolási időtartama ne haladja meg a szakmailag elfogadható minimális időtartamot.

Az intézetek vezetőinek a szövődményes esetekre tekintettel számolniuk kell a röntgen diagnosztikai és a laboratóriumi egységek fokozott túlterheltségével is.

A járvány terjedésének megakadályozása céljából várhatóan elrendelésre kerülő látogatási tilalom további zavaró hatással lehet a betegellátásra, mert a látogatók kitiltásával ugrásszerűen megnövekedhet a hozzátartozóik után telefonon érdeklődők száma.

A várható járvány esetén a kórházaknak a nagyszámú beteg ellátása következtében a szokásosnál lényegesen több gyógyszert, diagnosztikai anyagot, egyszerhasználatos egészségügyi anyagot, fertőtlenítőszer, textíliát és élelmiszert kell felhasználniuk.

A pandémia alatt jelentősen megnövekedik a humán erőforrás iránti igény.

A járvány preventív eszközökkel történő kevésbé hatékony megelőzése esetén a tartósan, heteken át tartó, megnövekedett ellátási feladatok előreláthatóan addig nem tapasztalt fizikai és pszichikai terhelést rónak az egészségügyi dolgozókra. Amennyiben a járvány nagyobb méreteket ölt, lehetőség van az egészségügyi katasztrófahelyzet kihirdetésére. Ez esetben az egészségügyi dolgozók átcsoportosíthatók. Az alapellátásból humán erőforrások nem vonhatók el, ezért a kórházaknak intézetben belül kell megoldaniuk az orvosaik és szakdolgozóik átcsoportosítását, illetve az aktuális követelményeknek megfelelő munkarend kialakítását.

A helyzetet nehezítheti, hogy a betegekkel érintkező egészségügyi dolgozók időben történő védőoltása ellenére is számolni lehet a dolgozók egy részének megbetegedésével, és a munkából való átmeneti kiesésével.

A fentek miatt a három műszak helyett elképzelhető egyes intézményeknél kényszerűségből, átmenetileg két nyújtott műszak bevezetése is.

Katasztrófa méretű járvány bekövetkezése esetén, ha a megelőzés nem elég hatékony, felértékelődik a civil támogatás jelentősége. Az ellátásba önkéntes alapon bevonhatók a nyugdíjas egészségügyi dolgozók, a karitatív és egyházi szervezetek aktivistái, az egészségügyi oktatási intézmények hallgatói.

A nem orvosi vagy egészségügyi szakirányú végzettségűek közreműködésükkel – az alapvető minimális ismeretek megszerzése után – a betegápolást támogathatják.

A pandémia hatása a nemzetgazdaság működésére, az interszektoriális felkészülés szükségessége

A WHO, valamint az EU által kiadott anyagok is egyértelművé teszik, hogy egy pandémia bekövetkezésekor - egy viszonylag rövidebb, néhány hónapos időtartam alatt - a munkából tömegesen kiesők nagy száma miatt akár súlyos zavarok is keletkezhetnek az alapvető szolgáltatásokban és ezek folyamányaként az élet számos más területén.

Mind a WHO, mind az EU ismételten felhívta a kormányok figyelmét, hogy az influenza pandémia a járványügyi következményeken túl súlyos hatásokat gyakorolhat a nemzetgazdaság minden szektorára.

Ebből következően a pandémiára való felkészülésnek a társadalom működőképességének fenntartása érdekében ki kell terjednie a nemzetgazdaság működésében, az alapvető szolgáltatások, valamint a közrend és a közbiztonság, a védelmi képesség, az állam működése fenntartásában érintett ágazatokra, gazdálkodó szervezetekre is.

Az influenza pandémiára és indirekt következményeire elsősorban a villamosenergia-, gáz és üzemanyag szolgáltatás, az ivóvízellátás, a távhőszolgáltatás, a tömegközlekedés, az áruszállítás, a banki szolgáltatás, az alapvető élelmiszerellátás, a hírközlés, a közigazgatás, a közbiztonság és a honvédelem területén kell felkészülni, és célszerűen időben ki kell dolgozni a nemkívánatos következmények kiküszöbölésének vagy enyhítésének módozatait.

Mivel a lakosság alapvető ellátását biztosító szolgáltatások a kritikus infrastruktúra körébe tartoznak, úgy ebből az aspektusból is elkerülhetetlen a felkészülés.

II. fejezet

A FELKÉSZÜLÉSBEN, ILLETVE A PANDÉMIA FELSZÁMOLÁSÁBAN KIEMELT SZEREPET BETÖLTŐ SZERVEZETEK ÉS KÖZREMŰKÖDÉSÜK JOGI KERETEI

Az influenza pandémia, illetve járványügyi katasztrófa helyzet felszámolása szakmailag elsődlegesen az egészségügyi ágazat feladata, azonban az egészségügy önmagában nem képes a járvánnyal kapcsolatos minden következmény és megoldandó kérdés kezelésére. Az eredményes védekezés és felszámolás csak a Kormányzat és a társadalom együttes közreműködésével valósítható meg.

A Kormányzati irányítás szervezetei:

- a Kormány,
- a Kormányzati Koordinációs Bizottság (KKB), a KKB Operatív Törzs (OpT)
- a Járványügyi Védekezési Munkabizottság (JVM)
  - a Nemzeti Influenza Pandémia Prevenció Bizottság (NIPP)

A felkészülésért, illetve a pandémia felszámolásáért felelős egészségügyi szervezetek:

- az Egészségügyi Minisztérium (EüM)
- az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat (ÁNTSZ)
  - az Országos Tisztifőorvosi Hivatal (OTH)
  - az Országos Epidemiológiai Központ (OEK)
  - az ÁNTSZ regionális és kistérségi intézetei.
- az Országos Mentőszolgálat (OMSZ)
- a Betegszállítók Országos Szervezte
- az egészségügy intézmények

A felkészülés és a pandémia felszámolása során a jogszabályok alapján közreműködő szervezetek:

- Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium
  - Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal
- Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium
- megyei (fővárosi) városi (kerületi) védelmi bizottságok
- Önkormányzati Minisztérium
- - Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság (OKF)
  - katasztrófavédelmi igazgatóságok
  - polgári védelmi szervezetek
- Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium
  - Országos Rendőrfőkapitányság (ORFK)
- Honvédelmi Minisztérium
  - Magyar Honvédség
- Külügyminisztérium
- Oktatási Minisztérium

A influenza pandémia elleni felkészülés és a védekezés jogi keretei

A pandémia elleni felkészülést és a védekezést az egészségügyi törvény, a katasztrófa-egészségügyi ellátásról és az egészségügyi intézmények katasztrófákra történő felkészüléséről, a fertőző betegségek, a járványok elleni védekezésről rendelkező jogszabályok, továbbá a katasztrófák elleni védekezésre vonatkozó hatályos jogszabályok, valamint az állami irányítás egyéb jogi eszközei alapozzák meg.

A tárgyban hatályos jogszabályok felsorolását és azok teljes vagy kivonatos tartalmát a **3. számú melléklet** tartalmazza.

III. fejezet

A PANDÉMIA SZAKASZAI MAGYARORSZÁG VONATKOZÁSÁBAN A WHO MEGHATÁROZÁSÁNAK MEGFELELŐEN

A Nemzeti Influenza Pandémiás Terv végrehajtása **az epidemiológiai helyzet** függvényében történik, amely – figyelembe véve a WHO 2005. áprilisában kiadott Globális Influenza Készültségi Tervét (WHO Global Influenza Preparedness Plan – WHO/CDS/CSR/GIP/2005.5) – **az alábbi fázisokra** oszlik:

INTERPANDÉMIÁS IDŐSZAK

- 1. FÁZIS** Emberből nem mutattak ki új influenzavírus altípust. Olyan influenzavírus altípus, amely már okozott emberi megbetegedést, előfordulhat állatokban, ám ha jelen is van azokban, az ember fertőződésének/megbetegedésének kockázata alacsony.
- 2. FÁZIS** Emberből nem mutattak ki új influenzavírus altípust, azonban a cirkuláló állati influenzavírus altípus komoly megbetegedési kockázatot jelent az ember számára.

PANDÉMIÁS RIASZTÁS IDŐSZAKA

- 3. FÁZIS** Az állati influenzavírus altípus emberi fertőzéseket okoz, de a vírus emberről emberre nem terjed, legfeljebb nagyon ritkán, közeli érintkezés révén.
- 4. FÁZIS** Emberről emberre történő korlátozott terjedés következtében az emberi megbetegedések csupán kis gócokban jelentkeznek, a terjedés igen kis területre korlátozódik, ami arra utal, hogy a vírus még nem adaptálódott az emberi szervezethez.
- 5. FÁZIS** Az emberi megbetegedések nagyobb gócokban jelentkeznek, de az emberről emberre történő terjedés még mindig csak kis területre korlátozódik, ami arra utal, hogy a vírus egyre jobban adaptálódik az emberi szervezethez, de az emberre történő terjedési képessége még nem tökéletes.

PANDÉMIÁS IDŐSZAK

6. FÁZIS Az új influenzavírus altípus fokozott intenzitással folyamatosan terjed a lakosság körében.

- 6/a szint** Az új influenzavírus altípus terjedése abban az országban, ahol kialakult.
- 6/b szint** Az új influenzavírus altípus más országban is megjelenik.
- 6/c szint** Az új influenzavírus altípus Európában is megjelenik.
- 6/d szint** Az új influenzavírus altípus által okozott igazolt megbetegedések megjelenése Magyarországon.
- 6/e szint** Az új vírus Magyarországon regionális járványt okoz.
- 6/f szint** Az új vírus Magyarországon országos járványt okoz.
- 6/g szint** A pandémia első hullámának lezajlása Magyarországon
- 6/h szint** A pandémia második/harmadik hulláma Magyarországon

PANDÉMIA UTÁNI IDŐSZAK

Visszatérés az interpandémiás időszakba

IV. fejezet

FELKÉSZÜLÉSI IDŐSZAK

A felkészülési időszak a WHO kategorizálásának megfelelően a pandémiának az 1., 2., 3., 4. és 5. fázisát foglalja magában.

INTERPANDÉMIÁS IDŐSZAK

1. FÁZIS:

Emberből nem mutattak ki új influenzavírus altípust. Olyan influenzavírus altípus, amely már okozott emberi megbetegedést, előfordulhat állatokban, ám ha jelen is van azokban, az ember fertőződésének/megbetegedésének kockázata alacsony.

Cél:

- 1) A nemzetközi tervekkel harmonizáló nemzeti pandémiás tervet készíteni és karbantartani.
- 2) Biztosítani olyan nemzeti képességeket, melyek elősegítik az új influenzavírus altípus megjelenésére történő válaszadást.
- 3) Fejlesztani azokat a hatékony rendszereket, melyek a szükséges terület erőforrásainak mobilizálását és gyors átcsoportosítását teszik lehetővé.
- 4) Fejlesztani az influenza-pandémia okozta egészségügyi szükséghelyzetre történő reagálást megalapozó döntéshozatalt és intézkedéseket szolgáló hatékony rendszereket, az interszektoriális és kormányközi megegyezés/együtműködés szélesítése által.

Teendők:

- A EüM által működtetett Járványügyi Védekezési Munkabizottság (JVM) az ügyrendjének *(4. számú melléklet)* megfelelően évente legalább két ülést tart. Az üléseken áttekintésre kerül az ország járványügyi helyzete, valamint a járványügyi felkészülés aktuális kérdései és feladatai.

A JVM vezetője a Kormányzati Koordinációs Bizottság (KKB) éves feladattervének, valamint az EU Egészségügyi Főbizottság Egészségügyi Biztonsági Bizottsága (HSC) éves gyakorlattervének figyelembevételével járványügyi gyakorlatot rendelhet el.

- Az országos tisztifőorvos, mint a JVM helyettes vezetője – a JVM interdiszciplináris szakmai albizottságaként - működteti a Nemzeti Influenza Pandémia Prevenációs Bizottságot (NIPP). A Bizottság a feladatainak függvényében az országos tisztifőorvos által meghatározott gyakoriság, illetve időpontok szerint ülésezik és a felkészülésre vonatkozóan ajánlásokat, javaslatokat tesz.

- Az EüM a járványügyi felkészülésről az éves beszámolók keretében tájékoztatja a KKB-t.
- Az EüM az OTH közreműködésével gondoskodik a szezonálisan jelentkező influenza elleni térítésmentes védőoltásokhoz szükséges oltóanyagról és a fokozottan veszélyeztetett populációk oltásáról.
A rizikócsoportokba tartozó populációk szezonális átoltottságát folyamatosan emelni kell, a WHO ajánlásainak megfelelő szint eléréséig.
- Az EüM gondoskodik az antivirális készletek összetételének és mennyiségének meghatározásáról, elrendeli a készletek beszerzését és tárolását.
- Az antivirális készítmények felhasználási stratégiájának kialakítása, a rendelkezésre álló készletek optimális felhasználása érdekében.
- Az Infektológiai Szakmai Kollégium álláspontja szerint nem kifogásolható a cégek általi antivirális készletezés, azzal a feltétellel, hogy azok alkalmazására kizárólag az országos tisztifőorvos által kihirdetett pandémia esetén kerülhet csak sor.
- Az EüM a KKB közreműködését kezdeményezi az interszektoriális felkészülés megkezdéséhez, figyelemmel kíséri, és szakmailag támogatja más tárcák, ágazatok felkészülését.
Az érintett ágazatok pandémiás tervei a Nemzeti Pandémiás Terv részét képezik.

Az epidemiológiai surveillance-ot Magyarországon az Országos Epidemiológiai Központ működteti, ennek keretében:

- Az influenza szezonális időszakában figyelőszolgálatot működtet.
- Folyamatosan elemzi az influenzaszerű megbetegedések morbiditását.
- A figyelő szolgálat működtetésének időtartama alatt minden hét szerdai napján délig kiadja a heti tájékoztatót.
- Végzi az influenzavírusok elterjedtségének nyomon követését, az influenzaszerű megbetegedésekért felelős kórokozók gyors azonosítását.
  - Antivirális gyógyszer rezisztencia vizsgálatokat végez;
  - Biztosítja a regionális virológiai laboratóriumok reagensekkel történő ellátását;
  - Kapcsolatot tart az European Influenza Surveillance Scheme-el (EISS) és a WHO-val;
  - A kitenyészett törzseket eljuttatja a WHO-ba az antigénszerkezeti változások nyomon követése céljából;

- Együttműködik az állategészségügyi szervezetekkel, az információk és az izolált törzsek cseréje céljából;

A madárinfluenza surveillance működtetését az FVM végzi, az eredményekről folyamatos tájékoztatást ad az OTH-OEK részére.

- o Az OTH az OEK útján aktualizálja az influenzával kapcsolatos szakmai irányelveket. Az érvényes szakmai irányelvet az **5. számú melléklet** tartalmazza.
- o Az ÁNTSZ intézetei elkészítik a működési területükre vonatkozó pandémiás terveiket az EüM-OTH útmutatásai alapján.
- o A fekvőbeteg intézmények - a katasztrófa terveik járványügyi felkészülésre vonatkozó részének kiegészítése céljából – intézeti influenza pandémiás tervet készítenek és azt rendszeresen aktualizálják a központilag kiadott útmutató alapján.
- o A tervek kiegészítését a területileg illetékes regionális tisztifőorvosok ellenőrzik és hagyják jóvá.

A intézmények influenza pandémiás tervének tartalmi követelményeit a **6. számú melléklet** tartalmazza.

- Az egészségügyi intézmények vezetőinek gondoskodniuk kell az intézmény katasztrófa tervének rendszeres aktualizálásáról. A tervek aktualizálást az illetékes regionális tisztifőorvos – vagy rendelkezése szerint a védelmi bizottságba kijelölt állandó helyettese - ellenőrzi, aki szükség esetén kezdeményezi a területi védelmi bizottságnál a más közreműködő szervezetekkel való ismételt egyeztetést.
- Az ÁNTSZ kistérségi intézetei a háziorvosi szolgáltatókkal, továbbá a foglalkozás-egészségügyi szolgáltatókkal elkészítetik saját pandémiás működésükre vonatkozó terveiket.
- Egészségügyi dolgozók részére az interpandémiás időszakban biztosítani kell a pandémiával kapcsolatos ismeretek elsajátítását. Ez továbbképzések, szakmai folyóiratok, kiadványok, konferenciák, és internetes honlapok útján történik.

A felkészülés során – de a védekezés időszakában is – a szakmai feladatokkal azonos értékű és fontosságú a megfelelő szintű, tartalmú és idejű **kommunikáció**, mely rendszeres kapcsolatot teremt minden célcsoporttal.

Az interaktív lakossági kommunikáció hatékonyan támogatja a felkészülést, alkalmas a pánik és a spontán reagálások megelőzésére és a lakossággal való megfelelő együttműködés kialakítására.

Az időszak kommunikációja: Szakemberek tájékoztatása:

- Pandémiás terv és az azzal kapcsolatos tevékenységek ismertetése.
- Tájékoztatási anyagok készítése (CD) amit a szakemberek egységes szempontok alapján továbbítanak.

Lakosság tájékoztatása.

- A JVM, az OTH és az OEK kockázatbecslésének és értékelésének megfelelően folyamatos tájékoztatást ad a fertőződés lehetőségének kockázatáról, a javasolt, a szükséges és az elrendelt prevenciók és egyéb tennivalókról.
- Direkt kommunikáció (ÁNTSZ szakemberei, házi orvosok, honlap stb.).
- Közvetett kommunikáció (médiák, rádió, TV, újság, elektronikus sajtó).
- Kiadványok.

Kommunikációs infrastruktúra

A tájékoztatási stratégia megvalósítása érdekében a következő infrastruktúra hálózat áll rendelkezésre:

- e-mail, intranet, telefon, fax.

Rendelkezésre álló szakmai weboldalak: az Egészségügyi Minisztérium honlapja: www.eum.hu, az Egészségügyi Minisztérium egészségügyi tájékoztató rendszere: www.drinfo.eum.hu, az ÁNTSZ honlapja: www.antsz.hu, valamint az Országos Epidemiológiai Központ honlapja: www.oek.hu.

A lakosság felé történő kommunikáció erősítése érdekében civil szervezetekkel (Vöröskereszt, karitatív szervezetek, egyházak, egészségügyi képzést adó iskolák tanulói, stb.) történő kapcsolatfelvétel és együttműködési lehetőségek kidolgozása, amelynek keretében várható a kommunikációnkat segítő weboldalak kibővülése a pandémiára vonatkozó információkkal.

Információs kapcsolatot tartó felelős személyek

Az egészségügyi miniszter, az Egészségügyi Minisztérium katasztrófa-egészségügyi területet felügyelő szakállamtitkára (a JVM vezetője), az országos tisztifőorvos (a JVM helyettes vezetője), a helyettes országos tisztifőorvos, az Országos Epidemiológiai Központ főigazgatója, az Országos Tisztifőorvosi Hivatal Járványügyi Főosztály vezetője.

Az EüM kapcsolatot tart a más tárcák pandémiás felkészülését koordináló személyekkel.

Kommunikációs csatorna az EU és a WHO felé

Az EU-val és a WHO-val, a kapcsolattartást az Országos Epidemiológiai Központ és az EüM látja el.

2. FÁZIS:

Emberből nem mutattak ki új influenzavírus altípust, azonban a cirkuláló állati influenzavírus altípus komoly megbetegedési kockázatot jelent az ember számára.

Az .1. fázisban végzett tevékenységeken túl :

- Az EüM kezdeményezi a Kormány felé a felkészüléshez szükséges költségvetési források biztosítását.
- Az OTH elkészíti a pandémia esetén szükségessé váló védőoltások, gyógyszerek elosztásának tervét.
- Az OTH elkészíti a pandémia esetén szükségessé váló védőoltások, gyógyszerek finanszírozásának előzetesen becsült költségigényét
- Az OTH az országos tisztifőgyógyoszerész közreműködésével tervezi a pandémia esetén az influenzában megbetegedettek gyógykezeléséhez szükséges egyéb gyógyszerekre vonatkozó várható szükségletet, valamint azok biztosításának lehetőségeit.
- Az OEK gondoskodik az új vakcínatermelésre alkalmas pandémiás vírustörzs beszerzéséről. Ennek érdekében felveszi a kapcsolatot az NJBSAC-al (Nemzeti Standardok és Ellenőrzés Intézete, Anglia).
- A minisztérium az országos tisztifőorvos közreműködésével intézkedik a pandémiás vakcina, gyógyszer hazai gyártási és forgalomba hozatali folyamatának megfelelőségéről.

A RIASZTÁS IDŐSZAKA

3. FÁZIS

Az állati influenzavírus altípus emberi fertőzéseket okoz, de a vírus emberről emberre nem terjed, legfeljebb nagyon ritkán, közeli érintkezés révén.

3. fázisnak a WHO-általi bejelentését követően:

- Az EüM-ÁNTSZ áttekinti, hogy a madárinfluenza előfordulása esetén melyek azok a humán megbetegedések megelőzése érdekében szükséges tevékenységek, amelyek megvalósításához más ágazatokhoz tartozó szervezetek közreműködése is szükséges.

Ennek keretében

- figyelemmel kísérik a szárnyastelepeken előforduló influenzaszerű betegségek megjelenését.
- amennyiben a szárnyas állományok kiirtására kerülne sor, szakmai támogatást nyújt az azt végrehajtó személyek védelme, valamint a közegészségügyi követelmények érvényre juttatása érdekében.
- Az OEK folytatja az (epidemiológiai és virológiai) rutin surveillance-t.
- Az OEK folyamatosan monitorozza a beérkező vagy a tudomására jutó nemzetközi információkat és tájékoztatja az országos tisztifőorvost, mint a JVM helyettes vezetőjét.
- A minisztérium, az OTH, illetve az OEK a WHO bejelentés időpontjától kezdve rendszeresen tájékoztatja a szakmai szervezeteket és a lakosságot a kialakult helyzetről, valamint a megtett és tervezett intézkedésekről.
- A JVM áttekinti a további antivirális készletezés szakmai lehetőségeit és kezdeményezi a készletszint emelését.
- Az EüM az OEK bevonásával áttekinti 6-36 hónapos életkor közötti gyermekek védőoltásának kérdését és a védelmük megoldásának lehetőségeit.
- Az ÁNTSZ intézetei szorosan együttműködnek a Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal állategészségügyi hatósági feladatokat ellátó szerveivel.

Kommunikáció:

Az FVM és az állategészségügyi hatósági feladatokat ellátó szervek általi tájékoztatásokon túl az ÁNTSZ tájékoztatja a madárinfluenza által érintett terület lakosságát, valamint a felszámolásban résztvevőket a védekezés módjairól, a helyes magatartás szabályairól.

4. FÁZIS:

Emberről emberre történő korlátozott terjedés következtében az emberi megbetegedések csupán kis gócbokban jelentkeznek, a terjedés igen kis területre korlátozódik, ami arra utal, hogy a vírus még nem adaptálódott az emberi szervezethez.

5. FÁZIS:

Az emberi megbetegedések nagyobb gócbokban jelentkeznek, de az emberről emberre történő terjedés még mindig csak kis területre korlátozódik, ami arra utal, hogy a vírus egyre jobban adaptálódik az emberi szervezethez, de az emberre történő terjedési képessége még nem tökéletes.

Teendők a 4. és az 5. fázisban:

- Az EüM-ÁNTSZ felülvizsgálja és értékeli felkészültség helyzetét (kemoprofilaktikus gyógyszerkészletek, monovakcina hozzáférhetőség, stb.) és javaslatot tesz a JVM vezetője felé a szükséges további intézkedésekre.
- Az országos tisztifőorvos kezdeményezi az EüM felé a költségvetési források biztosítását a Pandémiás Tervben megfogalmazott, az ÁNTSZ felelősségi körébe tartozó intézkedések végrehajtása érdekében.
- Az EüM és az OTH-OEK a minősítési szintek figyelembevételével kölcsönösen tájékoztatja egymást az influenzával kapcsolatosan az EU EWRS-től, (Early Warning and Response System = Korai Előrejelző Jelentő Rendszer.), a WHO-tól az IHR (International Health Regulations = Nemzetközi Egészségügyi Rendszabályok) keretében, valamint az OKF-től, illetve a Külügyminisztériumból érkezett dokumentumok tartalmáról.
- Az OEK folyamatosan értékeli a beérkező nemzetközi adatokat, és más, Magyarországot és Európát érintő epidemiológiai információkat
- Az EüM-OTH-OEK kibővített értekezletet tart az ÁNTSZ intézeti vezetőinek és epidemiológusainak részvételével a felkészülés és a pandémiával kapcsolatos feladatok pontosítása céljából.
- Az EKI áttekinti az Állami Egészségügyi Tartalékban lévő antivirális készleteket és a pandémia során jelentkező szövődmények kezeléséhez az egészségügyi intézmények támogatásához átadható gyógyszer, egészségügyi anyag és eszköz készleteket és azok mennyiségéről és elérhetőségéről tájékoztatja a minisztériumot.
- Az ÁNTSZ áttekinti saját terveit és ellenőrzi a kórházak és más érintett egészségügyi szolgáltatók pandémiás terveit.
- Az ÁNTSZ egyeztetési és pontosítja az OKF-el a katasztrófavédelemi szervek közreműködését igénylő feladatokat.

- AZ OEK megerősíti a rutin surveillance-t, továbbá az ÁNTSZ haladéktalanul megteszi új variáns származási országából érkezőkkel, illetve az onnan importálható megbetegedésekkel kapcsolatos járványügyi intézkedéseket.
- Az ÁNTSZ intézetei megerősítik a virológiai surveillance-ot, 50%-kal megnövelik az influenza figyelőszolgálat keretén belül a virológiai mintavételezést minden korcsoportban és régióban, tekintet nélkül az aktuális hazai járványügyi helyzetre.
- Az Egészségügyi Minisztérium államtitkára a KKB elnöke felé kezdeményezi, hogy a kidolgozott terveik alapján a Rendőrség, a VPOP és az OKF készüljön fel az egészségügyi hatósággal való együttműködésre és kezdjék meg a felkészülést a pandémiával kapcsolatos feladataikra.
- Az ÁNTSZ a Rendőrség közreműködésével a kijelölt határátkelő helyeken, a határátlépési pontokon végrehajtja a járványveszélyes területekről érkezők ellenőrzését, az influenza gyanús személyek kiszűrését és elkülönítését.
- Az ÁNTSZ kijelöli a határátkelőhelyeken, a határátlépési pontokon kiszűrt influenzagyánús személyek, illetve az új vírus által fertőzött személyek kontaktjainak járványügyi megfigyelését és kezelését ellátó intézeteket.
- Az OTH intézkedik - a WHO által megküldött - pandémiát okozó vírus elleni új vakcina gyártásának megkezdéséről.
- Az EüM kezdeményezi a Kormány felé a lakosság védelmére szolgáló, az új oltóanyag előállításához a pénzügyi fedezet biztosítását.
- Az EüM szakmai támogatást nyújt a KüM részére a külképviseleteken dolgozók járványügyi védelmének megszervezéséhez, továbbá oltóanyagot biztosít a külképviseletek munkatársai részére.
- Az Oktatási Minisztérium közreműködik abban, hogy az OEK által rendelkezésére bocsátott, influenzára vonatkozó tájékoztató anyagokat az oktatási intézmények megkapják.

Kommunikáció:

- Az EüM és az OTH az influenza megbetegedésekről kapott információk alapján rendszeresen tájékoztatja az egészségügyi szolgáltatókat és a médiát.
- Az EüM tájékoztatja a lakosságot a járványveszélyről, az aspecifikus védekezés módjáról és az oltóanyag előállítás és ellátás rendjéről.

V. fejezet

A VÉDEKEZÉS IDŐSZAKA

6. FÁZIS:

Az új humán influenza vírus fokozott intenzitással folyamatosan terjed a lakosság körében.

A pandémia epidemiológiai szempontból a szerint osztható szintekre hogy a járvány milyen földrajzi területen alakult ki és milyen a kiterjedése.

6/a SZINT Az új influenzavírus altípus terjedése abban az országban, ahol kialakult.

6/b SZINT Az új influenzavírus altípus más – Európán kívüli - országban is megjelenik.

6/c SZINT Az új influenzavírus altípus Európában is megjelenik.

- Az OEK megerősíti az integrált epidemiológiai és virológiai surveillance-t. Amennyiben a vírusvariáns megjelenése nem az influenza szezonális időszakában következik be, az országos tisztifőorvos elrendeli az influenza figyelőszolgálat működését.
- Az ÁNTSZ megerősíti a laboratóriumi kapacitásait annak érdekében, hogy a törzsek tipizálását, antigénszerkezeti és genetikai jellemzését minden esetben elvégezzék.
- Az ÁNTSZ elrendeli a szokatlan és magyarázhatatlan súlyos lefolyású heveny légúti megbetegedések, és halálozások soron kívüli jelentését, különös tekintettel a kockázatoknak kitett személyek, főleg az egészségügyi dolgozók vonatkozásában.
- Az ÁNTSZ elrendeli a patológiai és virológiai vizsgálatok elvégzését minden halálos kimenetelű influenzaszerű megbetegedés esetén.
- Az OTH az ÁNTSZ intézetek vezetőinek, epidemiológusainak és járványügyi szakembereinek részvételével rendszeres munkakapcsolatot tart az újabb intézkedések végrehajtásának pontosítása céljából.
- Az ÁNTSZ a rendőrség közreműködésével a határátkelési pontokon a WHO, illetve az Európai Bizottság ECDC vonatkozó ajánlásainak függvényében fokozza a járványveszélyes területekről érkezők ellenőrzését, az influenzagyánús személyek kiszűrését és elkülönítését.
- A minisztérium az országos tisztifőorvos útján elrendeli az influenzában megbetegedettek gyógykezelése céljára rendelkezésre álló fertőzőbeteg osztályok, továbbá az átprofilírozással a pandémia időszakára ideiglenesen kialakítható fertőzőbeteg osztályok ágyszámának pontosítását.

A katasztrófaterv készítésre kötelezett egészségügyi intézmények aktualizálják katasztrófaterveiket, különös tekintettel a járványügyi feladatokra, továbbá előzetesen felméri, hogy a nyugdíjba vonult volt dolgozók közül pandémia esetén kik vállalkoznának munkavégzésre.

- Az OTH felülvizsgálja a fokozottan veszélyeztetett, valamint fokozottan védendő lakossági csoportok oltásához szükséges oltóanyag elosztásának tervezetét.
- Felülvizsgálja a terápiás célú antivirális készítmény készletet és annak felhasználási koncepcióját, ezek függvényében pontosítja a disztribúciós terveket.
- Az ÁNTSZ elrendeli az egészségügyi dolgozók és az ország működőképességének fenntartásában kulcsfontosságú ágazatok dolgozói védőoltásának megkezdését.
- Amennyiben a szükséges oltóanyag még nem állna rendelkezésre, az oltások megkezdéséig mérlegeli az egészségügyi dolgozók, illetve a nemzetgazdaság működésének fenntartásában kulcsfontosságú területeken dolgozók antivirális prevenciójának megkezdését.
- Az OEK közreműködésével az OTH haladéktalanul gondoskodik a szükséges mennyiségű diagnosztikumok beszerzéséről és a regionális laboratóriumok reagensekkel történő ellátásáról.

Kommunikációs terv.

Az EüM és az OTH közzéteszi a WHO bejelentéseit és az EU-ECDC állásfoglalásait, ajánlásait.

Az EüM, az OTH és az ÁNTSZ intézetei minden lehetséges országos és helyi eszköz bevonása útján fokozzák a lakossági tájékoztatást az aspecifikus védekezés fontosságáról és módozatairól.

Az EüM és az egészségügyi államigazgatási szervek rendszeres tájékoztatókat adnak a bevezetett járványügyi intézkedésekről, különös tekintettel a határátlépésekkel kapcsolatos intézkedésekre.

A web felületeken folyamatos tájékoztatás a lakosság és a szakma részére az influenza helyzetről a megtett és várható hazai intézkedésekről.

6/d SZINT Az új influenzavírus altípus által okozott igazolt megbetegedések megjelenése Magyarországon.

6/e SZINT Az új vírus Magyarországon regionális járványt okoz.

6/f SZINT Az új vírus Magyarországon országos járványt okoz.

A 6/d szintnél elkezdendő intézkedések

- Az ÁNTSZ elrendeli pandémiás surveillance működtetését, az influenza jelentőszolgálat adatszolgáltatásának kibővítését az influenzaszerű megbetegedések miatt kórházi felvételre kerültek, meghaltak és az influenza pozitív esetek számának napi jelentésével.
- Az országos tisztifőorvos javaslatára az EüM államtitkára a KKB elnöke felé kezdeményezi a JVM aktivizálását. A JVM működésének megkezdéséről haladéktalanul tájékoztatja a KKB Operatív Törzsének vezetőjét.

- A JVM vezetője aktivizálja a JVM-et és az megkezdi a járványhelyzet kezelésének operatív irányítását. A JVM a vezetője által meghatározott gyakorisággal értékeli a kialakult helyzetet és hozza meg intézkedéseit.
- A KKB a jogszabályokban meghatározott hatáskörében hozza meg intézkedéseit és koordinálja a nemzetgazdaság működésének fenntartásához szükséges szakágazati felelősségű tevékenységek (energiaellátás, közlekedés, ivóvízellátás, stb.) folytatását a minimálisan elégséges szolgáltatások fenntartása és üzembiztonsága érdekében.
- Az egészségügyi államigazgatási szerv
  - Elrendeli a rizikócsoportok oltásának megkezdését, a térítésmentes influenza elleni oltóanyag folyamatos elosztásának és kiszállításának biztosítását. Szükség esetén kezdeményezi a tevékenység rendőri biztosítását
  - Elrendeli a betegek kezeléséhez szükséges antivirális szerek elosztását. Szükség esetén kezdeményezi a tevékenység rendőri biztosítását
- Amennyiben a járvány lefolyása szükségessé teszi, az országos tisztifőorvos javaslatára az egészségügyi miniszter a járvány által érintett megyékre vagy az ország egész területére egészségügyi katasztrófa-helyzetet hirdethet ki és erről tájékoztatja a KKB elnökét és a KKB OpT vezetőjét.
- A regionális tisztifőorvos szükség esetén intézkedik az alapellátási körzetek módosításáról, a háziorvosi mozgó ügyeletek megszervezéséről.
- A járvány fokozódása esetén a JVM vezetőjének javaslatára az egészségügyi miniszter a KKB elnökének egyetértésével kezdeményezi a Kormány felé a járványügyi veszélyhelyzet kihirdetését.
- Nemzetközi segítség szükségessége esetén az egészségügyi miniszter javaslatot tesz a Kormány felé a nemzetközi segítségkérés kezdeményezésére.
- Járványügyi veszélyhelyzetben az OKF a KKB döntésének megfelelően, az ÁNTSZ által igényelt tevékenységek ellátásához az arra alkalmas polgári védelmi szakalegységek alkalmazásával támogatást nyújt.
- Az OMSZ-on kívüli mentőszervezetek és a betegszállító vállalkozások részére a mentési és a betegszállítási feladatokat az OMSZ szolgálatvezetése határozza meg.
- Az egészségügyi intézmények a katasztrófa terveikben foglaltaknak megfelelően látják el feladataikat.

Pótágyak beállításával, ágyfelszabadítással, ideiglenes átprofilozással, a betegfelvétel meghatározott prioritások mellett történő korlátozásával, a halasztható beavatkozások átütemezésével, a személyi állomány átcsoportosításával növelik a fertőzőbeteg ellátó kapacitásaikat.

Munkavégzés céljából szükség esetén behívásra kerülnek az arra előzetesen vállalkozó nyugdíjas orvosok és egészségügyi szakdolgozók.

Az egyénileg jelentkező vagy a karitatív szervektől érkező önkéntes betegápolókat és egészségügyi felsőoktatási intézményekből jelentkező hallgatókat az ÁNTSZ irányítja az egészségügyi intézményekhez.

- Az EKI folyamatos ügyeleti szolgálatot működtet annak érdekében, hogy az Állami Egészségügyi Tartalékból haladéktalanul kiadhatók legyenek a kórházak részére a betegek ellátásához szükséges eszközök és egészségügyi anyagok, gyógyszerek.
- Szükség esetén a Kormány jóváhagyásával az egészségügyi miniszter elrendeli az Állami Egészségügyi Tartalékból a kórházak támogatását, illetve szükséggyógyintézetek telepítését, amelyhez igényli az illetékes megyei védelmi bizottságok közreműködését.
- A minisztérium az ÁNTSZ útján elrendeli a kórházak részére a szabad ágykapacitások, továbbá az influenzában megbetegedettek ellátáshoz szükséges kiemelt orvostechnikai eszközök szabad kapacitásának napi jelentését.
- Az EüM felkéri a Magyar Vöröskeresztet, valamint a civil és egyházi karitatív szervezeteket a támogatásra szoruló idős személyek fokozott figyelemmel kísérésére és segítésére (vásárlás, gyógyszerek beszerzése, stb.)
- Az egészségügyi államigazgatási szerv:
  - szükség esetén elrendeli az egészségügyi intézményekben a látogatási tilalmat, valamint szorgalmazza a házi betegellátást a rendelőkben történő betegellátással szemben.
  - szükség esetén korlátozza az oktatási intézmények működtetését és a tömeges szórakozóhelyek látogatását.
- Az ÁNTSZ elrendeli a még nem oltott személyek védőoltásban részesítését a szakmai prioritási sorrend figyelembevételével.
- Az országos tisztifőgyógyszerész folyamatosan figyelemmel kíséri az influenza és szövődményei kezelésére szolgáló készítmények és az antivirális szerek forgalmát és a készleteket. Az ellátás folyamatosága érdekében megteszi az intézkedéseket, javaslatokat és azokról folyamatosan tájékoztatja a JVM-et.
- Az országos tisztifőgyógyszerész figyelemmel kíséri a gyógyszerertári hálózat influenza, illetve pneumococcus elleni oltóanyag oltóanyag ellátását.
- A pandémia felszámolásában résztvevő dolgozók megnövekedett fizikai, pszichikai és biológiai megterhelése miatt pszichés és lelki támogatásuk biztosítása.
- A regionális tisztifőorvosok figyelemmel kísérik a halottak elhelyezését, szükség esetén a védelmi bizottságok felé kezdeményezik a szükséges tároló kapacitások biztosítását.
- Az ÁNTSZ szükség esetén igényli a rendőrség közreműködését az egészségügyi hatóság járványügyi intézkedéseinek betartatásában, illetve az egészségügyi szolgáltatók biztonságának védelmében.

Kommunikációs terv:

- Az OEK a hazai és nemzetközi járványügyi helyzetről az EPINFO, az ÁNTSZ intranetes hálózata és az internet segítségével folyamatos tájékoztatást ad a szakma és a közvélemény számára.
- Az EüM és az ÁNTSZ rendszeresen sajtótájékoztatókat tart a járványügyi helyzet alakulásáról.
- Az EüM, valamint az OTH-OEK a járványhelyzetéről és a megtett intézkedésekről folyamatosan tájékoztatja a Külügyminisztériumot, valamint az illetékes nemzetközi szervezeteket: a WHO-t az EU ECDC-t.
- Az ÁNTSZ folyamatosan gondoskodik az ellátásban résztvevők és a lakosság oktatásáról és a rendszeres kommunikációs tevékenység fenntartásáról.

6/g SZINT A pandémia első hullámának lezajlása Magyarországon

Az influenza pandémia esetén a helyreállítási időszak a más katasztrófa helyzetekről eltérően, az események befejeződésével kapcsolatos feladatok, a normál helyzethez történő visszatérés mellett tartalmazza a pandémia következő hullámára történő felkészülés feladatait is.

A JÁRVÁNY UTÁNI PERIÓDUS, A PANDÉMIA ELSŐ HULLÁMÁNAK BEFEJEZŐDÉSE MAGYARORSZÁGON:

- A JVM javaslata alapján az ÁNTSZ deklarálja járvány befejeződését, az egészségügyi miniszter bejelenti az egészségügyi katasztrófahelyzet, illetve Kormány kihirdeti a járványügyi veszélyhelyzetet megszűnését.
- Az EüM, a JVM, az ÁNTSZ és az OEK értékeli és elemzi a járvány felszámolásával kapcsolatos tapasztalatokat, azok alapján pontosítják a további felkészülés feladatait és annak dokumentumait.
- Az ÁNTSZ, valamint az OEK elvégzi a járvány epidemiológiai analízisét, elemzi a megbetegedésekre, halálozásokra, valamint a pandémiás vakcinák és az antivirális készítmények felhasználására vonatkozó adatokat.
- Az ÁNTSZ intézkedik a veszélyeztetett, de védőoltásban még nem részesült személyek monovalens vakcinával történő oltására, valamint a krónikus betegek újraoltására.
- A kórházak tevékenysége folyamatosan visszatér a szokásos, interpandémiás időszakra jellemző működésére. Az intézmények vezetése a járvány megszűnését követő egy héten belül értékeli a járvány során szerzett tapasztalatokat, és intézkedik az intézményi pandémiás terv felülvizsgálatára, szükség szerinti módosítására.
- A JVM összefoglaló jelentést készít az egészségügyi miniszter részére, melyben értékeli a felkészülést és a megtett intézkedéseket. A jelentés alapján a miniszter KKB útján tájékoztatja a Kormányt a járvány felszámolásáról.

- Az egészségügyi miniszter kezdeményezi a Kormány felé a védekezésben résztvevők - még nem kompenzált - többletköltségeinek visszatérítését, valamint az Állami Egészségügyi Tartalékból (ÁEüT) kiadott készletek visszapótlását.
- A postpandémiás időszakban a felkészülési időszak feladatai kerülnek napirendre. Az EüM-ÁNTSZ áttekinti a pandémia várható második hullámával kapcsolatos kérdéseket és meghatározza a felkészülés további feladatait.

6/h SZINT A pandémia második/harmadik hulláma Magyarországon

A pandémia első hullámában meghatározott feladatok és intézkedések kerülnek végrehajtásra.

Az egyéb tevékenységek, az értékelések, a jelentéstételek, a tapasztalatok feldolgozása azonos céllal és tartalommal történik, mint a pandémia előző fázisában.

VI. fejezet

A PANDÉMIA UTÁNI IDŐSZAK

Az influenza pandémia esetén a helyreállítási időszaka normál helyzethez történő visszatérés feladatait foglalja magában.

- A WHO deklarálja a pandémia befejeződését.
- A JVM javaslata alapján az ÁNTSZ deklarálja járvány befejeződését, az egészségügyi miniszter bejelenti az egészségügyi katasztrófahelyzetet, illetve Kormány a kihirdeti a járványügyi veszélyhelyzetet megszűnését.
- A JVM, az ÁNTSZ és az OEK értékeli és elemzi a járvány felszámolásával kapcsolatos tapasztalatokat, azok alapján pontosítják a további felkészülés feladatait és annak dokumentumait.
- Az ÁNTSZ, valamint az OEK elvégzi a járvány epidemiológiai analízisét, elemzi a megbetegedésekre, halálozásokra, valamint a pandémiás vakcinák és az antivirális készítmények felhasználására vonatkozó adatokat.
- A kórházak tevékenysége folyamatosan visszatér a szokásos, interpandémiás időszakra jellemző működésére. Az intézmények vezetése a járvány megszűnését követő egy héten belül értékeli a járvány során szerzett tapasztalatokat, és intézkedik az intézményi pandémiás terv felülvizsgálatára, szükség szerinti módosítására.
- A JVM összefoglaló jelentést készít az egészségügyi miniszter részére, melyben értékeli felkészülést és a megtett intézkedéseket. A jelentés alapján a miniszter KKB útján tájékoztatja a Kormányt a járvány felszámolásáról.
- Az egészségügyi miniszter kezdeményezi a Kormány felé a védekezésben résztvevők - még nem kompenzált - többletköltségeinek visszatérítését, valamint az ÁEüT-ből kiadott készletek visszapótlását.
- A JVM a pandémiás terv tesztelés céljából legalább három évente szimulációs gyakorlatokat szervez a terv egyes részfeladatainak végrehajtására.

Az egyéb tevékenységek, az értékelések, a jelentéstételek, a tapasztalatok feldolgozása azonos céllal és tartalommal történik, mint a pandémia 3. fázisában.

VII. fejezet

A pandémiás terv karbantartása, kapcsolata az interszektoriális tervezéssel

- Az EU ECDC által kidolgozott útmutatók, indikátorok alapján évente egy alkalommal – május 31-ig - az EüM a Védelmi iroda útján az ÁNTSZ-OTH-val együttműködve áttekinti a pandémiás tervet, végrehajtja az időközben történt változások pontosítását, a JVM közreműködésével értékeli a felkészülés helyzetét és meghatározza a felkészülési szint javításához szükséges további feladatokat.
- A terv karbantartását a JVM-et irányító állami vezető koordinálja, jóváhagyja kisebb módosításokat, valamint a tervvel kapcsolatos cselekvési tervet, illetve a módosítások tartalmának és terjedelmének függvényében dönt a miniszteri szintű jóváhagyás szükségességéről.
- Az interszektoriális felkészülés keretében elkészült és az ágazatot felügyelő állami vezetők által jóváhagyott ágazati tervek céljukat és ágazat specifikus tartalmukat tekintve szervesen kapcsolódnak jelen tervhez, az azt elkészítő tárca felelőssége mellett.

Rövidítések jegyzéke

NIPT	Nemzeti Influenza Pandémiás Terv
EU	Európai Unió
WHO	Egészségügyi Világszervezet
NATO	Észak-atlanti Szerződés Szervezete
KKB	Kormányzati Koordinációs Bizottság
OpT	Operatív Törzs
EüM	Egészségügyi Minisztérium
JVM	Járványügyi Védekezési Munkabizottság
NIPP	Nemzeti Influenza Pandémia Prevenációs Bizottság
OTH	Országos Tisztifőorvosi Hivatal
ÁNTSZ	Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat
OEK	Országos Epidemiológiai Központ
OMSZ	Országos Mentőszolgálat
OKF	Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság
ORFK	Országos Rendőrfőkapitányság
EISS	European Influenza Surveillance Scheme
ECDC	European Centre for Disease Prevention and Control Európai Betegségmegelőzési és Járványvédelmi Központ

MELLÉKLETEK:

1. számú melléklet: A pandémiára vonatkozó háttérinformációk
2. számú melléklet: A madárinfluenzára vonatkozó háttérinformációk
3. számú melléklet: A tárgyban hatályos jogszabályok felsorolása és azok teljes vagy kivonatos szövege
4. számú melléklet: Járványügyi Védekezési Munkabizottság ügyrendje
5. számú melléklet: Módszertani levél az influenza megelőzéséről és kezeléséről, az influenzás megbetegedésekről
6. számú melléklet: A kórházak influenza pandémiás tervének tartalmi követelményei
7. számú melléklet: az ÁNTSZ intézetek pandémiás terveinek tartalmi követelményei
8. számú melléklet: a járványügyi katasztrófák felszámolásának irányítási rendje